

one world

WAT ALS BURGERS SAMEN ALLE LANDBOUWGROND BEZATEN?

26-03-2021 Kun je als burger de landbouw duurzamer maken? Jazeker, zeggen de oprichters van 'Aardpeer': door een stuk grond te kopen voor boeren die niet meer willen massaproduceren. 'Als het land collectief eigendom wordt, kunnen boeren investeren in duurzame innovaties.'

Coco Olakunle

Nederland is de **een-na-grootste** landbouwexporteur van de wereld. Dat zo'n klein land zoveel kan exporteren, zegt alles over hoe wij met onze grond omgaan, zegt Geert van der Veer (44). Hij werd op de Hogere Agrarische School in Den Bosch opgeleid tot boer en

werkt al meer dan twintig jaar in de landbouw. “Tijdens mijn opleiding werd ik de ‘opinieleider’ genoemd omdat ik zoveel kritische vragen stelde: waarom leren we niets over ecologie, over een gezonde bodem? We leerden vooral om zoveel mogelijk te produceren op de vierkante meter, maar dat doet iets met het milieu.”

LANDBOUWGROND IN NEDERLAND IS DUUR, HET STAAT NIET IN VERHOUDING TOT DE OPBRENGST

Ondanks zijn kritische blik rolde Van der Veer de ‘gangbare’ landbouwsector in, waar alles draait om massaproductie en waar duurzaamheid ver te zoeken is. Dat komt mede doordat landbouwgrond in Nederlands zo duur is dat het niet in verhouding staat tot de opbrengst. Het is financieel daarom slim om een klein stuk grond intensief te gebruiken. “Maar duurzame landbouw betekent juist dat je minder produceert op eenzelfde hoeveelheid grond, of hetzelfde produceert op méér grond. Dat is nodig voor de bodem en biodiversiteit.”

OneWorld portretteert mensen die zich inzetten voor een betere buurt, school, of werkomgeving. De Verenigde Naties en miljoenen betrokken burgers spraken hiervoor de duurzame werelddoelen af (**SDG's**), die we in 2030 moeten halen. Denk aan gendergelijkheid, géén armoede, betaalbare en duurzame energie en kwaliteitsonderwijs voor iedereen. De **Goal Getters** in deze rubriek gaan daar nu al voor. Geïnspireerd? Check [hier](#) wat jij kunt doen.

GROND VAN IEDEREEN

Met dat in gedachten begon Van der Veer met [Aardpeer](#), een beweging die de landbouwtransitie wil versnellen met een radicaal

idee: wat als burgers de grond opkopen die boeren nodig hebben om te verduurzamen? Op die manier kunnen boeren hun geld in duurzame innovaties steken, in plaats van in dure grond. Sinds 27 januari 2021 kan iedere Nederlandse burger obligaties kopen, van 500 euro per stuk, bij BD Grondbeheer. Deze stichting gebruikt het geld om grond te kopen, van boeren of andere grondbezitters die (een deel van) hun grond willen verkopen. Een boer kan zelf bij Aardpeer aankloppen met een duurzaam bedrijfsplan en de grond aanwijzen die daarvoor nodig is. De stichting pacht (verhuurt) deze grond dan voor een relatief lage prijs aan de boer. In krap twee maanden hebben zich al 75 boeren gemeld, en is al 2,2 miljoen euro aan obligaties opgehaald.

Aardpeer bestaat sinds begin dit jaar en is een initiatief van vier mensen, van vier verschillende organisaties, die ieder op hun eigen manier willen bijdragen aan een nieuw voedselsysteem: Geert van der Veer van Herenboeren NL, Kees van Biert van Stichting BD Grondbeheer, Danielle de Nie van Stichting Wij.land en Liesbeth Soer van Triodos Regenerative Money Centre.

Artikel:

<https://www.oneworld.nl/lezen/klimaat/wat-als-burgers-samen-alle-landbouwgrond-bezaten/>

Geert van der VeerCoco Olakunle

Gerjan Snippe is een van de eerste bij Aardpeer aangesloten boeren. Hij teelt biologische groenten in de Flevopolder, vertelt mede-initiatiefnemer Liesbeth Soer (54): “Snippe maakt gebruik van de grond van verschillende boerenbedrijven in de Flevopolder, zodat zoveel mogelijk mensen betaalbare biologische groenten kunnen krijgen. En omdat hij zelf geen grond bezit, kan hij zijn geld steken in verduurzamen en innoveren.” Snippe gebruikt bijvoorbeeld wisselteelt: sommige seizoenen teelt hij gewassen die hem niets opleveren, die soms zelfs geld kosten, maar wel helpen om de grond te herstellen, vertelt Soer. “Hij runt ook een informatiecentrum waar hij geïnteresseerden vertelt hoe de keten eruit ziet van het plantje tot je bord.”

AARDPEER WIL GROND ‘VRIJ’ MAKEN: HET IS DAN GEEN PARTICULIER EIGENDOM MEER EN DUS GEEN HANDELSOBJECT

TWEET DIT

Dát grond in Nederland zo duur is heeft er alles mee te maken dat het een handelsobject is geworden dat almaar wordt gekocht en doorverkocht om zo snel mogelijk winst te maken. Aardpeer wil grond dan ook ‘vrij’ maken: het is dan geen particulier eigendom meer en dus geen handelsobject. Het doel is dus niet om méér landbouwgrond te creëren, maar om te zorgen dat de landbouwgrond die momenteel commercieel bezit is, collectief eigendom wordt. Alleen op die manier kunnen boeren duurzame langetermijnplannen maken, is de verwachting van de initiatiefnemers.

VAN GROND TOT MOND

Niet alleen het gebrek aan betaalbare grond is een groot struikelblok voor boeren die willen verduurzamen. Ook de positie van de boer in de voedselketen speelt een rol, weet Van der Veer: die keten is nu zo lang, dat de boer eigenlijk pas achteraf weet wat een product opbrengt – de macht ligt bij de supermarkten, de distributiecentra en grote coöperaties zoals FrieslandCampina. “Het enige waar boeren op kunnen sturen is de kostprijs; als ze die maar zo laag mogelijk houden, is de kans groter dat ze uiteindelijk wat overhouden. Nóg een reden dus om grond zo intensief mogelijk te gebruiken.” Daarom ondersteunen ze niet alleen duurzame boeren, maar ook voedselinitiatieven die de voedselketen willen veranderen, zoals een voedselbos.

BURGERS DIE OBLIGATIES KOPEN MOGEN ZO BETROKKEN ZIJN ALS ZE ZELF WILLEN

Tweet dit

Voor boeren is er één harde eis om Aardpeer-boer te zijn: ze mogen geen kunstmest en chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken. En dat is een ondergrens, legt Van der Veer uit, want boeren moeten laten zien dat ze verder willen gaan met verduurzaming. Zo'n plan wordt getoetst op een aantal pijlers: oog voor milieu, biodiversiteit, dierenwelzijn en duurzaamheid; goede werkomstandigheden en verbinding met de omgeving, én economische duurzaamheid. Aardpeer evalueert jaarlijks of de beloftes zijn gehouden, en of het volgende jaarplan ambitieus genoeg is. Zo niet, dan volgt een gesprek met de boer en eventueel een boete. In het ergste geval wordt de overeenkomst opgezegd.

Burgers die obligaties kopen mogen zo betrokken zijn als ze zelf willen: “Dat kan gaan van investeren in je luie stoel tot actief bijdragen,” aldus Van der Veer. Je kunt een obligatie kopen en het daarbij laten; je kunt ook investeren in één specifiek bedrijf, meedenken over het bedrijfsplan, of actief meehelpen op een

boerderij. Of je kunt zélf een initiatief indienen waar je een stuk grond voor wil gebruiken.

Van der Veer: “Als mensen mede-eigenaar van de grond zijn, willen ze misschien ook weten: wat gebeurt er op die grond, wie bewerkt het en hoe, worden er pesticiden of chemische bestrijdingsmiddelen gebruikt? We willen een grondfonds waar iedereen bij kan participeren. Niemand heeft namelijk dé oplossing, maar we hebben wel allemaal een klein stukje van de oplossing.”

EEN NIEUWE ECONOMIE

Liesbeth SoerCoco Olakunle

Je zou je kunnen afvragen waarom het eigenlijk aan burgers is om grond op te kopen voor de landbouwtransitie; is dat niet een taak voor de politiek? En hoe zit het met het grote deel van de landbouwgrond – ongeveer twee derde – dat nu al staatsbezit is? Soer: “Het lijkt misschien alsof wij vinden dat verandering van de private sector moet komen. Dat is niet zo, maar ik geloof wel dat grote veranderingen en bewegingen van onderop ontstaan: wij laten zien hoe het kan, geven boeren de ruimte om het goede voorbeeld te geven en nodigen de politiek uit ons te volgen.”

ER ZIJN GENOEG MENSEN MET GOEDE IDEEËN, MAAR ZE MOETEN WEL GELD KRIJGEN OM DIE TE REALISEREN

TWEET DIT

Aardpeer is daarom in gesprek met het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en met lokale en regionale politici, om te onderzoeken of Aardpeer grond die staatsbezit is, op dezelfde manier zou kunnen beheren. Later hoopt Soer ook internationale samenwerkingen aan te gaan: Aardpeer is namelijk niet de eerste met dit idee. “Op Europees niveau is een bredere [Access to Land](#)-beweging gaande, van tal van initiatieven die de grond weer in handen van de burger willen krijgen.”

Uiteindelijk wil Aardpeer dat een derde van alle Nederlandse landbouwgrond volgens hun principes beheerd wordt. Soer durft nog groter te dromen: zij hoopt uiteindelijk alle grond eigendom van Aardpeer – en dus van burgers – te maken. Ze stelt zich graag een nieuw soort economie voor: één waarbij elke investering die wordt gemaakt, bijdraagt aan een betere toekomst voor volgende

generaties. “Er zijn genoeg mensen met goede ideeën, maar ze moeten wel het geld krijgen om die te realiseren.”